

4.10.2023



Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnalta päätöksiä velvollisuudesta tehdä vammaisille henkilöille kohtuullisia mukautuksia

Kuljetuspalvelun epääminen näkövammaisen mökkipaikkakunnalla oli syrjintää

Näkövammaisen hakijan kotikunta oli aiemmin myöntänyt vammaispalveluna kuljetuspalvelua myös mökkipaikkakunnalla tapahtuviin matkoihin. Kotikunta muutti vammaispalvelun soveltamisohjetta niin, ettei kuljetuspalvelua enää myönnetty mökkipaikkakunnalle.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta totesi, että hakija on tarvinnut vammansa johdosta välttämättä vaadittua kuljetuspalvelua suoriutuakseen matkoista mökilleen ja mökillä oleskellessaan.

Kuljetuspalvelun rajoittuminen vain hakijan kotipaikkakunnalle ja sen lähialueille on siten vaikuttanut olennaisesti myös hakijan YK:n vammaisyleissopimuksessa turvattuun oikeuteen liikkua itsenäisesti. Vammaisyleissopimuksen 20 artiklassa tarkoitetun henkilökohtaisen liikkumisen mahdollistavalla kuljetuspalvelulla on merkittävä asema tavanomaisiksi katsottujen elämän toimintojen turvaamisessa.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta totesi, että kohtuullisessa mukautuksessa on kysymys yksittäistapauksessa toteutettavista muutoksista ja järjestelyistä. Siten asian arvioinnissa ei ollut merkitystä sillä, miten vastaaja on soveltanut ohjeistusta suhteessa muihin, joille on myönnetty kuljetuspalvelu vammaispalveluna. Lautakunnan arviointi koski yksinomaan vastaajan hakijan asiassa tekemää päätöstä.

Lautakunta totesi, että vastaaja ei esittänyt, että kuljetuspalvelun käyttämisestä muualla kuin hakijan kotipaikkakunnalla ja sen lähialueilla olisi aiheutunut vastaajalle kohtuuttomia kustannuksia taikka muuta kohtuutonta tai suhteetonta rasitetta. Ottaen erityisesti huomioon, että kuljetuspalvelun järjestäminen on aikaisemmin ollut mahdollista myös hakijan mökkipaikkakunnalla, vastaajan toiminnan luonteen ja laajuuden voidaan myös katsoa mahdollistaneen nyt kysymyksessä olevan, hakijan pyytämän mukautuksen tekemisen.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoi, että vastaaja oli evännyt hakijalta kohtuulliset mukautukset ja siten syrjinyt hakijaa yhdenvertaisuuslain 8 §:ssä tarkoitetulla tavalla, kun se ei ollut ryhtynyt toimenpiteisiin hakijan pyytämän kohtuullisen mukautuksen toteuttamiseksi.

Päätös on lainvoimainen.

4.10.2023



Vammaisen henkilön asioimisen sairaalassa mahdollistavien kohtuullisten mukautusten epääminen oli syrjintää

Hakija pyysi vastaajalta kohtuullisena mukautuksena mahdollisuutta ilmoittautua vastaanotolle muutoin kuin suullisesti, mahdollisuutta odottaa vastaanottoajan alkamista rauhallisessa odotustilassa sekä sitä, ettei vastaanotolla olisi hänen ja häntä hoitavan henkilön lisäksi paikalla muita.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta totesi, että hakijalla on diagnoosi, jonka perusteella hänellä on tarvittaessa oikeus yhdenvertaisuuslain 15 §:n mukaisiin kohtuullisiin mukautuksiin.

Vastaaja totesi, että mukautusten järjestäminen edellyttää hoidosta vastaavan asiantuntijatahon lausuntoa, jollaista hakijan osalta ei ollut toimitettu. Vastaajan mukaan hakijan pyytämien mukautusten järjestäminen ei muutoinkaan ollut mahdollista.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoi, että vastaajan poliklinikalla noudatetut ilmoittautumista, vastaanoton odottamista ja vastaanotolla paikalla olevaa henkilökuntaa koskevat toimintakäytännöt vaikuttavat olennaisesti hakijan YK:n vammaisyleissopimuksessa turvattuun oikeuteen parhaaseen mahdolliseen terveyden tasoon ilman syrjintää vammaisuuden perusteella. Näin ollen hakijalla oli ollut tarve kohtuulliseen mukautukseen poliklinikalla asioimisen mahdollistamiseksi, ja vastaajalla oli edellä esitetysti lähtökohtaisesti ollut velvollisuus mukautusten tekemiseen.

Lautakunta totesi, että vastaaja ei esittänyt, että hakijan pyytämien mukautusten tekeminen aiheuttaisi sille kohtuuttomia kustannuksia taikka muuta kohtuutonta tai suhteetonta rasitetta. Esitetyn selvityksen perusteella ei ole myöskään pidettävä todennäköisenä, että hakijan pyytämien mukautusten tekeminen ei olisi vastaajalle mahdollista.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoi, että vastaaja oli evännyt hakijalta kohtuulliset mukautukset, kun se ei ryhtynyt toimenpiteisiin hakijan pyytämien kohtuullisten mukautusten toteuttamiseksi. Lautakunta totesi, että viimekätisen päätöksen siitä, miten tai millainen mukautus toteutetaan, tekee mukautuksiin velvoitettu toimija.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoi vastaajan syrjineen hakijaa yhdenvertaisuuslain 8 §:n syrjinnän kiellon vastaisesti epäämällä häneltä kohtuulliset mukautukset. Lautakunta kiersi vastaajaa jatkamasta tai uusimasta hakijaan kohdistuvaa syrjintää.

Päätös on lainvoimainen.

YHDENVERTAISUUS- JA TASA-ARVOLAUTAKUNNAN TIEDOTE 2/2023

4.10.2023



Tapausselostet on kokonaisuudessaan julkaistu yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan internet –sivuilla:
http://yvltk.fi/fi/index/materiaalit/tapausselosteet_3.html

Lisätietoja: Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan pääsihteeri Juhani Kortteinen
p. 0295 150151, sähköposti: juhani.kortteinen@oikeus.fi

YHDENVERTAISUUS- JA TASA-ARVOLAUTAKUNTA

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta on valtioneuvoston nimittämä itsenäinen ja riippumaton oikeusturvaelin. Se valvoo yhdenvertaisuuslain ja tasa-arvolain noudattamista yksityisessä toiminnassa sekä julkisessa hallinto- ja liiketoiminnassa. Työelämää koskevat kysymykset eivät kuulu yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan toimivaltaan muutoin kuin tasa-arvolain soveltamisalalla.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan toimivaltaan ei kuulu yksityis- ja perhe-elämän piiriin kuuluvat asiat, eikä uskonnon harjoittaminen.

Asian voi yhdenvertaisuuslain soveltamisalla saattaa lautakunnan käsiteltäväksi se, johon syrjivä menettely kohdistuu, taikka yhdenvertaisuusvaltuutettu. Myös yhdistykset voivat saada hakemuksen vireille lautakunnassa. Tasa-arvolain soveltamisalaan kuuluvissa asioissa asian voi saattaa lautakunnan käsiteltäväksi vain työmarkkinoiden keskusjärjestö tai tasa-arvovaltuutettu. Lautakunta ei ota tutkittavaksi yli 2 vuotta vanhaa asiaa, ellei siihen ole erityistä syytä.

Lautakunta ei ota tutkittavaksi tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa vireillä olevaa asiaa.

Lautakunnan tehtävänä on antaa oikeussuojaa niille, jotka ovat kokeneet tullessa syrjityksi tai tullessa syrjintään liittyvien kiellettyjen vastatoimien kohteeksi.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta voi kieltää jatkamasta tai uusimasta syrjintää tai vastatoimia ja asettaa päätöksen noudattamisen tehosteeksi uhkasakon ja tuomita sen maksettavaksi.

Lautakunta voi määrätä asianomaisen ryhtymään kohtuullisessa määräajassa toimenpiteisiin yhdenvertaisuuslaissa säädettyjen velvollisuuksien täyttämiseksi. Se voi myös vahvistaa osapuolten välisen sovinnon.

Lautakunta ei voi määrätä hyvitystä tai muuta korvausta maksettavaksi, mutta se voi antaa suosituksen hyvityksen suorittamisesta syrjitylle.

Lautakunta voi antaa myös lausunnon yhdenvertaisuuslain tai tasa-arvolain soveltamisesta tuomioistuimen, yhdenvertaisuus- tai tasa-arvovaltuutetun tai muun viranomaisen taikka yhdistyksen pyynnöstä.

Lautakunnan päätöksistä voi hakea muutosta hallinto-oikeudelta.

Hakemuksen käsittely lautakunnassa on maksutonta, ja sen toimituskirjat ovat maksuttomia. Muista oikeudenkäyntikuluistaan asianosaiset vastaavat itse.

Lisätietoja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnasta:

<http://yvltk.fi/fi/>

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta

PL 27

FI-00023 Valtioneuvosto

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan sähköposti: yvltk@oikeus.fi